omgevingsdienst Haaglanden

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
(070) 21 899 02
vergunningen@odh.nl
www.odh.nl

Zaaknummer : 01174111
Ons Kenmerk : ODH1946620
Datum : -

Ontwerpbeschikking
Omgevingswet - Natura 2000-activiteit

Onderwerp
Op 15 juni 2026 hebben wij een aanvraag om omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit ontvangen als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e, van de Omgevingswet. De aanvraag betreft het slopen van de bestaande bebouwing en het realiseren van een nieuw verzorgingshuis, gelegen aan de Savornin Lohmanlaan 202 te Den Haag.

Besluit
Wij besluiten:

I. de aangevraagde omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit te **verlenen**;

II. de in het vervolg van deze beschikking opgenomen voorschriften te verbinden aan deze omgevingsvergunning;

III. de onder “Relevante documenten” genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze omgevingsvergunning.

Ondertekening
Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

D.C.G. Ruseler, MSc
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Dit document is digitaal vastgesteld, daarom staat er geen zichtbare handtekening in.

Bijlage

1. Ambtshalve AERIUS-verschilberekening van de realisatiefase tegen de referentiesituatie, met kenmerk Rncn7wCtuaUD, van 29 oktober 2026 (ODH1947365)

Rechtsmiddelen
Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemeen

1. Wijzigingen van het project waarvoor deze omgevingsvergunning is verleend dienen direct te worden gemeld. Deze melding dient te worden ingediend bij de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN Dordrecht, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl. De melding mag schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. De vergunninghouder dient:
    a. de start van het project uiterlijk twee weken van tevoren te melden;
    b. uiterlijk één week na het beëindigen van de werkzaamheden hiervan kennis te geven.

   Voorgaande meldingen moeten worden toegezonden aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie voor contactgegevens voorschrift 1) onder vermelding van “Natura 2000” en bovengenoemd zaaknummer. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 15 juni 2026 hebben wij een aanvraag om omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit ontvangen als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e, van de Omgevingswet (hierna: Ow). De aanvraag betreft het slopen van de bestaande bebouwing en het realiseren van een nieuw verzorgingshuis, gelegen aan de Savornin Lohmanlaan 202 te Den Haag, met DSO-nummer 2026061500012.

Relevante documenten

Voor de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten aangeleverd:

- Aanvraag omgevingsvergunning, DSO-nummer 20260615 00012 000, ingediend op 15 juni 2026 (ODH1798322);
- Passende beoordeling stikstofdepositie, opgesteld door MBH Consult, van 6 oktober 2026 (ODH1920218);
- Reactie op verzoek aanvullende informatie, opgesteld door MBH Consult, van 6 oktober 2026 (ODH1920217);
- AERIUS-berekening van de gebruiksfase, met kenmerk RSbxmsdafUti, van 6 oktober 2026 (ODH1935242);
- AERIUS-berekening van de realisatiefase, met kenmerk RTW795FRNFBJ, van 6 oktober 2026 (ODH1935244);
- AERIUS-verschilberekening van de gebruiksfase tegen de referentiesituatie, met kenmerk RqGUvG3PgNsF, van 6 oktober 2026 (ODH1935245);
- AERIUS-verschilberekening van de realisatiefase tegen de referentiesituatie, met kenmerk RfxrFcQLcbhb, van 6 oktober 2026 (ODH1935246).

Wij merken op dat voor de AERIUS-verschilberekening van de realisatiefase met de referentiesituatie is gerekend met rekenjaar 2027 voor de realisatiefase en met rekenjaar 2026 voor de referentiesituatie. Voor een verschilberekening moeten de rekenjaren altijd gelijk zijn. Ten behoeve van de bepaling van het projecteffect is ambtshalve een AERIUS-berekening uitgevoerd, waarbij voor zowel de realisatiefase als de referentiesituatie rekenjaar 2027 is gehanteerd.

Ambtshalve zijn voor het besluit de volgende relevante berekeningen uitgevoerd door het bevoegd gezag:

- Ambtshalve AERIUS-verschilberekening van de realisatiefase tegen de referentiesituatie, met kenmerk Rncn7wCtuaUD, van 29 oktober 2026 (ODH1947365).

Procedure

Gelet op artikel 10.24, eerste lid onder j, van het Omgevingsbesluit is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast op deze aanvraag. Overeenkomstig artikel 16.57 van de Ow is kennisgegeven van de aanvraag via www.officielebekendmakingen.nl.

Doordat de aanvraag onvolledig was, is de procedure op 25 september 2026 opgeschort en is verzocht de ontbrekende gegevens aan te leveren. Op 7 oktober 2026 hebben wij aanvullende gegevens ontvangen en is de procedure hervat.

Bevoegd gezag

De Natura 2000-activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onder e, van het Omgevingsbesluit zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Afstemming

Het gevraagde project kan uitsluitend nadelige gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden die in de provincie Zuid-Holland zijn gelegen. Afstemming met andere provincies is daarom niet van toepassing.

Zienswijzen
De ontwerpbeschikking heeft ter inzage gelegen van <begin inzage> tot en met <eind inzage>. Er zijn geen zienswijzen ingebracht. / Naar aanleiding hiervan hebben wij binnen de termijn <aantal> zienswijze(n) ontvangen met kenmerk(en) <ODH-kenmerk>.

<Zienswijze(n) in het kort weergeven>

Over deze zienswijze(n) merken wij het volgende op:
Ad A <Antwoord op de zienswijze(n)>

Wijziging ten opzichte van ontwerpbeschikking
Ten opzichte van de ontwerpbeschikking zijn de volgende / geen wijzigingen aangebracht.
<Wijzigingen>

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan:

- artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e, en artikel 16.53c van de Ow;
- artikel 8.74b van het Besluit kwaliteit leefomgeving;
- paragraaf 7.2.1 en artikel 7.197h van de Omgevingsregeling;
- de vastgestelde aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden zoals vermeld in de AERIUS-berekening met kenmerk RSbxmsdafUti van 6 oktober 2026. De aanwijzingsbesluiten zijn opgenomen in de gebiedendatabase[1] voor deze gebieden;
- de beheerplannen van de Natura 2000-gebieden zoals genoemd in de AERIUS-berekening met kenmerk RSbxmsdafUti van 6 oktober 2026;
- de Beleidsregel stikstofreductieprojecten, provincie Zuid-Holland, 20 november 2025;

Beoordeling

Aangevraagde activiteit

Namens de initiatiefnemer is een aanvraag om omgevingsvergunning ingediend op grond van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ow voor het slopen van de bestaande bebouwing en het realiseren van een nieuw verzorgingshuis. Op de locatie is een bestaand verzorgingstehuis gevestigd. De initiatiefnemer is voornemens om met de sloop van het bestaande verzorgingstehuis de nieuwbouw van een nieuw verzorgingstehuis met een fossielvrij energieconcept mogelijk te maken. De initiatiefnemer is voornemens de werkzaamheden in 2027 te starten. De realisatie vindt plaats gedurende circa twaalf maanden, waarna het gerealiseerde voor onbepaalde tijd in gebruik genomen wordt.

Vergunningplicht

Artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ow bepaalt dat het verboden is zonder omgevingsvergunning een Natura 2000-activiteit te verrichten, tenzij het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.

Onder een Natura 2000-activiteit wordt verstaan: het realiseren van een project dat geen direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Dit kunnen bijvoorbeeld effecten zijn door stikstofdepositie of door overige effecten zoals oppervlakteverlies en verstoring.

[1] https://www.natura2000.nl/gebieden

De beoordeling van de aanvraag heeft uitsluitend betrekking op verzuring en vermesting als gevolg van stikstofdepositie. Overige effecten anders dan stikstofdepositie zijn uit te sluiten op basis van de informatie in de natuurtoets in de passende beoordeling stikstofdepositie van 6 oktober 2026.

Voor de beoordeling van de vraag of er sprake is van (significant) negatieve effecten als gevolg van stikstofemissie ten gevolge van het project, is het van belang de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te bepalen. Het gaat daarbij om de stikstofdepositie van alle onlosmakelijk met elkaar verbonden activiteiten die tezamen het project vormen. Bij de beoordeling van het projecteffect mogen ook de onlosmakelijk met het project samenhangende positieve gevolgen betrokken worden.

Conclusie vergunningplicht
Op basis van de aangeleverde documenten hebben wij vastgesteld dat het gevraagde project vergunningplichtig is op grond van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ow. Het project kan significant negatieve effecten hebben op het Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal.

Beoordeling aanvraag ten aanzien van stikstofdepositie
In deze beoordeling wordt nader ingegaan op de bijdrage aan stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden ten gevolge van het project.

Realisatiefase
In de realisatiefase vindt stikstofemissie plaats door verkeersbewegingen en door gebruik van mobiele werktuigen. Uit de AERIUS-berekening met kenmerk RTW795FRNFBJ van 6 oktober 2026 blijkt dat de activiteiten leiden tot een toename van stikstofdepositie van maximaal 0,41 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal.

Gebruiksfase
In de gebruiksfase vindt emissie plaats door verkeersbewegingen. Uit de AERIUS-berekening met kenmerk RSbxmsdafUti van 6 oktober 2026 blijkt dat de activiteiten leiden tot een toename van stikstofdepositie van maximaal 0,43 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal.

Intern salderen
De referentiesituatie betreft de situatie ten tijde van de aanwijzing van de bovengenoemde Natura 2000-gebieden, volgens de gehanteerde referentiedatums voor Natura 2000-gebieden van BIJ12[2]. De vroegste referentiedatum is in dit geval 7 december 2004. De referentiesituatie betreft een gasgestookt verzorgingstehuis met bijbehorende vervoersbewegingen. Deze situatie was ten tijde van de aanwijzing van het Natura 2000-gebied reeds aanwezig en is sindsdien onafgebroken in gebruik gebleven. De sloop zal uitgevoerd worden ten behoeve van de realisatie van een nieuw verzorgingstehuis op de locatie.

Uit de AERIUS-verschilberekening met kenmerk RqGUvG3PgNsF van 6 oktober 2026 blijkt dat de activiteiten in de referentiesituatie resulteren in een maximale stikstofdepositie van 0,69 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal en blijkt dat de beoogde situatie ten opzichte van de referentiesituatie leidt tot een **afname** van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

Mitigerende maatregel
Uit de PAS-uitspraak van 29 mei 2019 volgt dat een maatregel die als instandhoudings- of passende maatregel ingezet zou kunnen worden, alleen als mitigerende maatregel bij vergunningverlening ingezet mag worden als het behoud van natuurwaarden is geborgd.[3] Dit heet het additionaliteitsvereiste. Hierbij moet worden gelet op de

[2] https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/06/Overzicht-referentiedata-HR-en-VR_2024.pdf
[3] ABRvS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603, rechtsoverweging 13-13.8.

instandhoudingsdoelstellingen en huidige staat van instandhouding, op basis van bijvoorbeeld natuurdoelanalyses. Of, in het geval dat er een verbeter- of hersteldoelstelling geldt, dat het doel ook op andere wijze kan worden gerealiseerd.

Uit een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: Afdeling) van 28 mei 2025 volgt dat de motivering van het additionaliteitsvereiste projectoverstijgend is.[4] De motivering moet onderbouwen of de nodige instandhoudings- en/of passende maatregelen worden getroffen voor een Natura 2000-gebied, waardoor mitigerende maatregelen die worden getroffen ten behoeve van individuele projecten niet nodig zijn als instandhoudings- of passende maatregel. Daarbij kan er worden gewezen op een plan, programma of pakket van maatregelen waarin gemotiveerd wordt welke instandhoudings- en passende maatregelen worden getroffen die nodig zijn om uitvoering te geven aan artikel 6, eerste en tweede lid, van de Habitatrichtlijn. In dat plan, programma of pakket van maatregelen kan beleid over het afromen van de omvang van de referentiesituatie in relatie tot bepaalde projecten een rol spelen, evenals beleid over projecten waarvan de omvang van de referentiesituatie niet wordt gebruikt als instandhoudings- of passende maatregel. Op die manier kunnen de instandhoudings- en/of passende maatregelen die individuele initiatiefnemers treffen een rol spelen in de additionaliteitstoets. De provincie heeft het voorgaande verwerkt in haar Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE) en de Beleidsregel stikstofreductieprojecten. Dit zal hierna verder worden toegelicht.

Beleidsregel stikstofreductieprojecten
Op 20 november 2025 is de Beleidsregel stikstofreductieprojecten[5] van de Provincie Zuid-Holland in werking getreden. Deze beleidsregel staat niet op zichzelf, maar is één van de maatregelen uit het maatregelenpakket van de provincie Zuid-Holland om de stikstofemissie terug te dringen.[6] Eén van de manieren om reductie te bewerkstelligen is het faciliteren van projecten van initiatiefnemers (burgers, bedrijven, instellingen of medeoverheden) die op korte termijn een grote reductie van stikstofemissie realiseren. Deze projecten worden stikstofreductieprojecten genoemd. De Beleidsregel stikstofreductieprojecten maakt het verlenen van vergunningen weer mogelijk voor projecten die leiden tot een aanzienlijke reductie van stikstofemissie. Op deze manier wil de provincie Zuid-Holland projecten toestaan die bijdragen aan het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen en die een (dreigende) verslechtering in de praktijk tegengaan.

Op basis van de beleidsregel kan een natuurvergunning voor een stikstofreductieproject worden verleend als voldaan wordt aan alle onderstaande voorwaarden:

- Er is een emissiereductie van minimaal 35% binnen één project (intern salderen) ten opzichte van de stikstofemissie van de referentiesituatie. Hiervoor moet de totale hoeveelheid reactieve stikstof (NO_x en NH_3) in de gebruiksfase met de totale hoeveelheid reactieve stikstof in de referentiesituatie worden vergeleken. Om NO_x en NH_3 met elkaar te kunnen vergelijken, wordt gebruikgemaakt van een omrekenfactor voor de hoeveelheid stikstof. Volgens de rapportage “Het gedrag van stikstofverbindingen in de atmosfeer”, TNO rapportnummer R10757 van 17 april 2024[7], kan worden gerekend met 0,82 kilogram N per kilogram NH_3 en 0,30 kilogram N per kilogram NO_x;
- Er bestaat een directe samenhang tussen de intrekking van de referentiesituatie en de verlening van de natuurvergunning voor het stikstofreductieproject;
- Het verlenen van de natuurvergunning leidt niet tot een feitelijke toename van de stikstofemissie en/of stikstofdepositie. Een feitelijke toename kan plaatsvinden als een natuurvergunning de referentiesituatie vormt en deze vergunning (te veel) ongebruikte stikstofruimte bevat. Dat heet *latente ruimte*.[8]

[4] ABRvS 28 mei 2025, ECLI:NL:RVS:2025:2404, rechtsoverweging 19.5.
[5] https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2025-19152.html
[6] Statenvoorstel Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE) | Provincie Zuid-Holland
[7] https://publications.tno.nl/publication/34642381/6q6msD/TNO-2024-stikstofdepositie.pdf
[8] ABRvS 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4923 – Rendac.

Additionaliteitsvereiste
Stikstofreductieprojecten betreffen reductiemaatregelen die niet, althans niet op korte termijn, door gedeputeerde staten zelf getroffen (kunnen) worden. Door initiatiefnemers te faciliteren die deze reductiemaatregel wél treffen, wordt op de kortst mogelijke termijn een reductie van stikstofemissies behaald die anders niet wordt behaald. Dit is in het belang van de betrokken Natura 2000-gebieden en geeft invulling aan de Europeesrechtelijke verplichtingen uit artikel 6, eerste en tweede lid, van de Habitatrichtlijn. Het verlenen van een vergunning voor een stikstofreductieproject is daarmee onderdeel van het provinciale maatregelpakket om stikstofreductie te realiseren en draagt bij aan een structurele verlaging van stikstofdepositie op de relevante Natura 2000-gebieden.

Het niet verlenen van een vergunning voor een stikstofreductieproject betekent dat er geen substantiële daling van emissie plaatsvindt. Deze onlosmakelijke samenhang tussen de intrekking van de referentiesituatie, de verlening van de natuurvergunning voor het stikstofreductieproject en de reductiemaatregel maakt dat wij - wanneer sprake is van een stikstofreductieproject zoals hierboven beschreven – tot het oordeel komen dat voldaan wordt aan het additionaliteitsvereiste.

Beoordeling voorwaarden beleidsregel
Bij de berekening van de totale stikstofuitstoot is gebruikgemaakt van de omrekenfactoren zoals opgenomen in TNO-rapport R10757. Deze omrekenfactoren zijn toegepast om per situatie de uitstoot uit te drukken in massa stikstof (N) per jaar. Op basis van deze resultaten is het percentage verschil bepaald tussen de gebruiksfase van de beoogde situatie en de vergunde situatie. De resultaten zijn opgenomen in tabel 1.

Tabel 1. Berekening en vergelijking van stikstofemissie (in kg/jaar) in de vergunde situatie en beoogde situatie.

	Stikstof uit NO_x			**Stikstof uit NH_3**			**Totaal NO_x en NH_3**
	NO_x	**N per NO_x**	**N**	**NH_3**	**N per NH_3**	**N**	**N**
Referentiesituatie	81,4	0,3	24,42	2,5	0,82	2,05	26,47
Beoogde situatie	23	0,3	6,9	2,4	0,82	1,968	8,868
Verschil beoogde situatie en vergunde situatie	-58,4	-	-17,52	-0,1	-	-0.082	**- 17,602**

De totale reductie van de massa stikstof (N) in de vergelijking tussen de referentiesituatie en de beoogde situatie bedraagt 17,602 kg N per jaar. Dit is een reductie van 17,602 / 26,47 = **66,5%**. Het project leidt daarmee tot een structurele verlaging van de stikstofdepositie ten opzichte van de vergunde situatie.

Op grond van de aangeleverde informatie kan het project worden aangemerkt als een stikstofreductieproject zoals bedoeld in de Beleidsregel stikstofreductieprojecten. Het project voldoet aan de voorwaarden zoals hierboven omschreven:

- Er is sprake van een emissiereductie van 66,5% ten opzichte van de stikstofemissie van de referentiesituatie.
- Het beoogde project wordt op dezelfde locatie uitgevoerd als de locatie van het bestaande project dat voor de referentiedatum aanwezig was. Omdat het beoogde project op dezelfde locatie zal worden uitgevoerd, vervallen deze bestaande rechten. Er bestaat daarmee een directe samenhang tussen het beëindigen van de referentiesituatie, de verlening van deze natuurvergunning voor het stikstofreductieproject en de reductiemaatregel.
- Uit de aangeleverde documenten blijkt dat de beoogde situatie niet leidt tot een feitelijke toename van stikstofemissie of stikstofdepositie.

<u>Conclusie stikstofdepositie</u>
Er wordt voldaan aan de voorwaarden uit de Beleidsregel stikstofreductieprojecten van de Provincie Zuid-Holland. Daarmee is de zekerheid verkregen dat de stikstofdepositie als gevolg van het project **niet** leidt tot significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Het project leidt tot een reductie van stikstofemissie en leidt niet tot een toename van stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie.

Samenhangende besluiten
Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten (inclusief stikstofdepositie) van het project op Natura 2000-gebieden op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren.

Zorgplicht
Op ieder moment dient de specifieke zorgplicht, zoals opgenomen in artikel 11.6 van het Bal, te worden nageleefd om schade aan de natuurlijke leefomgeving te voorkomen.

Conclusie
Op grond van het vorenstaande is de zekerheid verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet aantast en dat een omgevingsvergunning zoals bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ow kan worden verleend.